1880. VII. évfolyam. 165. szám. Debreczen, Kedd augusztus 24

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . 10 frt.
Félévre . . . 5 „
Negyedévre . 2 „ 50 kr.
Egy hóra . . 1 „
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban, *Kutasi Imre nyomdájában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.
A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE
Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmü s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. A hirdetmények valamint a nyilttéri közlemények egyedül a kiadói irodában vétetnek fel. *Az előfizetési és hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba*, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába czimezendők,
nagyujutcza Jóna-ház 1704. szám alatt

„Helyzetünkhöz".

Debreczen, aug. 24.

I.

Csakis örülni tudnánk azon, ha a magyar parlament pártjai között volna csak egy is, mely kormányválság esetében képes lenne minden rázkódás nélkül általvehetni az országos ügyek igazgatását, s elvek és meggyőződésből származó irány foganatba vételével munkálna a haza boldogságára és dicsőségére.

Örülni tudnánk ezen szerencsének, mert ezen állapot jelezné az egészséges parlamenti viszonyokat s élő tanujele lenne annak, hogy hazánkban vannak még status férfiak, s önfeláldozó hazafiak, kik bölcsességökkel s nyugalmok megtagadásával, képesek és elég erősek arra, hogy a nemzet hajójának kormányrudját kezökbe vegyék, s nézetök szerinti irányban vezessék azt egy szerintök kedvezőbb széláramlattal, egy hitök szerint biztosabb révpart felé mint a hogy ez eddig irányoztatott.

De mostani parlamenti pártviszonyaink között ily öröm nem egyhamar érhet bennünket, s a kormány mostani vezetőinek nagylelkü önmegtagadással kell továbbra is megtartani prometheusi helyzetöket, s nézni naponként megujuló májokat, s érezni folytonosan annak örökös marczangoltatását.

Mert bevallva az igazat, és szégyenérzettel vallva be azt, napjainkban nincs szánandóbb helyzete széles e világon senkinek, mint egy kötelességérző hazafias magyar államférfinak, és aligha van zaklatottabb, rágalmazottabb állása, mint egy magyar miniszternek.

Szinte csodálattal telti el a gondolkodó embert az a jelenség, hogy még találkozik oly erős jellemü, vasakaratu megbizható államférfi, a ki bir annyi önmegtagadással, annyi önzetlen hazaszeretettel s oly lelkierővel, mikép egy miniszteri tárczát elvállalni elhatározza magát, mely állás nemcsak hogy kiteszi őt az örökös megtámadásoknak, gyanusitásoknak, és becsmérléseknek, de mellette még eltávolitja őt családjától, barátaitól, kedvteléseitől, lelki és testi nyugalmától s nemcsak iparkodik megfosztani egy egész élet szorgalma által szerzett jó hirétől és tisztes multjától, de rajta van egyszersmind azon is, hogy jövőjét, hátralevő nehány évét is keserüvé tegye s egészségét s életét rombadöntse.

Nálunk ez a helyzete, állása, s ilyenek lehetnek kilátásai minden államférfinak, a ki a kormány kereke mellett izzad, munkál és fáradozik, s ezen állapot maradandó lesz mindaddig, mig egészségesebb parlamenti viszonyok elő nem állanak, melyek nem a sértett ambitio megalázott dölyfe, vagy a szenvedély és egyéni gyülölet felzajlott idegével, hanem a hazaszeretet, önzetlenség és a tárgyilagos itélő tehetség higgadtságával birálják a kormány tetteit s óhajtják a közjólét előmozditását.

Ő Felsége köszönete.

A hivatalos lap vasárnapi száma a következő kéziratot közli:

Kedves Tisza! születésem ötvenedik évfordulóját valódi örömünnepnek nevezhetem, mert nemcsak ünnepelni látom azt. Velem és családommal az egész monarchia részéről, de át vagyok hatva attól is, hogy népeim szivei Velem érezve bensőleg is szintén örvendenek; a mint ezt a mindenütt rendezett ünnepélyek és jótékonysági tények, nemkülönben mint a hódolatnak és személyemhez való hü ragaszkodásnak azon számos jelei tanusitják, melyekkel magyar koronám országaiból is, hatóságok, testületek és egyesek, e napon ujolag hozzám járultak.

Mélyen meghatva, legszivélyesebb köszönettel viszonzom ez érzelmek nagybecsü nyilvánitásait, s utasitom Önt, fejezze ki e köszönetemet mindazoknak, kik a hódolat és szeretet eme jeleivel ez alkalommal hozzám közeledtek.

Kelt Ischlben 1880. évi augusztus hó 20-dikán.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Iparügyi enquête.

Az iparügyben legközelebb két enquête lesz. Az elsőben az iparkamarák fognak meghallgattatni. Ez szept. 11-én fog megtartatni. Azután lesz az iparosok enquête-je. Ez azt követendi. E munkálatok alapján készitend a kormány előterjesztést. „Ezenkivül terveztetik egy javaslat az iparnak, adó kedvezmények által való elömozditásáról.

Az erdélyi birtokrendezés.

Az erdélyi birtokrendezésről szóló törvény életbeléptetése tárgyában az igazságügyminiszteriumban tanácskozó bizottság az életbeléptetést tárgyazó rendeleti tervezetnek az érdemleges tárgyalásra vonatkozó intézkedéseket is tanácskozás alá vette már.

A kolozsvári országos dalárünnepélyről.

— Saját levelezőnktől. —

Kolozsvár, aug. 22.*)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Azokat a mik itt dalárdánkkal történnek, bárminő hongon és tartalommal irnék is, képtelen vagyok tolmácsolni, ezt látni kell, leirni lehetetlen, még látás hallás tárgyának is bámulatos. Meg volt tehát a második verseny is Ez oy bámulatos szép volt. Egyik dalárda a másikat multa felül szebbnél szebb önmaga által szabadon választott verseny dalaival. — Azonban a kiváló figyelem s rokonszenv a nagy közönség részéről a debreczenieket kisérvén, midőn a szinpadra a küzdtérre léptek, oly ovatio, perczekig tartó viharos éljenzésben tört ki a disses közönség, hogy a szinház majd megrepedt belé. Midőn végre a nagylelkesedésen erőt vett a dal, dalláraink ajkán megzendült a „Dalünnepen" verseny darab. Annyi báj, oly percisio volt ennek minden sorában, hogy mi a kik dalárdánkat eddig is büszkén tartottuk a „legkitünőbbek" egyikének, minden más versenytársak felett kimagaslónak látjuk a nagy közönséggel együtt; aratott is annyi tapsot a mennyit még dalárda soha, és olyan szép babér koszorut imposans szép szalaggal a milyet dalárda még sohasem kaphatott.

Innen az „Ujvilág" ba vonult, a hol legalább pár ezerre menő közönség hódolt előtte. „Debreczen" kiáltás s üdv rivalgás hangzik itt azóta mindenfelé. Hogy a dal hatalma menynyire megtudja hóditani a közönséget menynyire összeforrasztja egymással a távollakókat, ezt Kolozsvár és az országból összeseregleti dalárok példája igazolja. Debreczen és Kolozsvár, valamint a többi dalárok egynek tekintik magokat, köz és magán helyeken, séta téreken egyszóval bárhol a hol a mi daláraink megjelennek, mindenütt csak Debreczen éljenzések s sokszor freneticus kiáltozások hallhatók.

Este a főispán urnál és egy pár helyi kitünőségnél adott dalárdánk serenadot, egyleti elnökünk Lengyel Imre ur pedig, a kit az orsz. dalárszövetség egyhangulag választmányi tagul választott el, ékes szavakkal szép felköszöntőket mondott.

A tegnapi nap ismét oly kitüntetésekben és gazdag eseményekben folyt le, a mi szinte lehetetlennek látszik az előtt a ki az itt történőknek nem szemlélője. Folytonos tüntetések történtek, a főispán élén Zimay L. Engesszer Mátyás és Simonffy Kálmán zene matadorok kerestek fel bennünket, s éltették dalárdánkat. Bámulatosnak tartják a tőséjt mit dalárdánk tanusit. Ezen kitüntetés még egy dalárdát sem érte a jelen alkalomból. Nem is volt elnökünk háládatlan, bebizonyitotta előttük dalárajnk szivélyes ragaszkodását s Debreczen város lelkesedését s daláraink iránti szeretetét élénken ecsetelte előttük.

Mai napon a főispán gróf Eszterházy és a helyettes főpolgármester Minorich egyletünk elnökéhez jelentették látogatásukat.

Egyik kitüntetés a másikat éri, a mit a hatalmas versenytárs Szeged, leverten és féltékenyen szemlél.

Kiváló tisztelettel **M.**

A mi dalárdánk köréből.

— Lim — lom. —

(T. K. V.) Gróf Eszterházy Kálmán főispán urnak a mi dalárdánk csütörtökön este serenádot rendezett. Előadták a „Barna kis lány" kezdetü népdalt. A főispán ur nem tudta meg, hogy melyik dalárda volt a szerenádozó. Pénteken este azonban a főispán ur jelenlétében a vacsoránál a mieink ismételve rázenditették a „Barna kis lány" dalt.

A főispán ur erre örömtől kigyuladt arczczal hirtelen felállt, s ily szavakkal mutatott rá dalárdánkra.

Ráösmertem a tolvajokra. Ezt a dalt és éppen ilyen szépen énekelték!

* * *

Engesszer Mátyás zeneszerző és hires énektanár azon alkalomból, hogy daláraink a szinpadon a „Dalünnepen" czimü dalt elénekelték a következő megjegyzést tette:

— Attól féltem kedves öcséim, hogy a bassusotok alatt összeszakad a szinpad és a magas tenorotok a kortinákat szakitják le.

* * *

Zimay az előadott hires pályamü szerzője mint a biráló bizottság köréből kiszivárgott hirek beszélik a biráló biz. ülésében Szeged és Debreczen közt lévén kérdés a következő megjegyzést tette:

— Azt a darabot én ugy gondoltam és ugy irtam a mint a debreczeni dalárda felfogta.

* * *

Ugyancsak Zimay s ugyancsak a mi dalárdánkra egy alkalommal midőn azok szebbnél szebb népdalokat adtak elő, lelkesedetten kiáltott fel:

— Nincs olyan dalárda, mely a magyar népdalokat oy magyaros zamattal, adná elő mint a debreczeni.

* * *

A kitüzött 7 dij következőképen osztatott ki:

1) Kolozsvár serlegét elnyerte Debreczen; 2) polgári dalegylet koszoruját Szeged; 3) hölgyek dijat (serleg) Losoncz; 4) Királyi Pál serlegét Szegszárd; 5) Bartay dijat Torda; 6) kolozsvári dalkör dijat Jászberény; 7) Hilaria dijat Miskolcz. Jegyzőkönyvileg kitüntetést nyertek Zombor és Hódmezővásárhely. — Sajnálni lehet, hogy Zombor nem részesült dijban, mert általános vélemény szerint a dijra érdemes dalárdák sorába méltán sorozható.

* * *

Mindenütt csak a piros pántlikások. Ezeket éltették mindenütt, ezeket keresték fel mindenütt. A kolozsvári czivisek lelke örült, ha csak egy kis időre is közelökben lehettek. Virágos kedvvel, boros üveggel kezökben szólitgatták a mieinket.

— Kedves öcsém uram, csakhogy még egyszer veres pántlikát láthatok! Csakhogy még egyszer veres pántlikással koczinthatok. — Koczczintsunk már egyet tartsa meg az Isten!

* * *

Özv. K. Papp Miklósné Szabó Pepi asszony (Szabó Bandi testvére) folytonosan a debreczeniek körét kereste fel s szeretetreméltó előzékenységével igyekezett mulattatni őket.

A bálban egyre másra szólitgatta a veres pántlikásokat, akár ur volt, akár czigány.

— Denogy hagynám én az én fiaimat! kiáltotta több izben.

* * *

A torna vivoda nagytermében volt még csak egyszer az igazi élet. Itt nem kevesebben mint 62-en voltak elszállásolva. Egy párt magánházakhoz is eltettek, de másnap azt lehetett észre venni hogy egyenként mind visszaszökdöstek. A fiuk közül egyik se hagyta volna a másikat egy fél világért!

A szomszéd teremben a jó zombori fiuk voltak. A két dalárda felváltva adta egymásnak az éjjeli szerenádokat, aztán mindig a szerenádban részesültnek kellett a másik dalárdának bort fizetnie. Ittak is nyakra-főre, de legtöbbet a torokba. Szükség volt a gyantázásra.

* * *

A kolozsvári hölgyekről egész elragadtatással beszélnek daláraink. Abból, hogy mi tetszett meg rajtok leginkább, még tanulni is lehet.

Egyszerü ruhákban jelentek meg a bálban, egyszerüen leeresztett hajjal.

* * *

Debreczeni nőket kerestek mindenfelé, de nem találtak. Az apák, férjek, vagy az asszonyok és leányok hibái-é, hogy itthon maradtak? Bezzeg a jászberényiek mind magukkal vitték szoknyás hozzátartozóikat, a kik számos tarka-barka jelvényeikkel ugy néztek ki, mint valami női generalisok. Különösen szepségük és megnyerő modoruk által a jászberényi polgármester kedves leányai hódítottak.

Tanuság: Máskor mi is vigyük magunkkal szépeinket.

* * *

A Kolozsváron megjelent összes dalárda azon óhajtását fejezte ki, hogy vajha kieszközölhető lenne, hogy a legközelebbi országos dalár-ünnepély Debreczenben lenne megtartható. A kolozsváriak magok megigérték, hogy ők maguk vagy 400 an jönnének le onnan hozzánk.

Biztosan hisszük, hogy Debreczenben városa tudni fogja e tekintetben kötelességét.

* * *

A legérdekesebbet hagytuk legutóljára. Egy alkalomból Simonffy Kálmán hires zeneszerző a jury egyik tagja Hitessy Lajos karnagyról annak jelen nem létében körülbelől következőleg nyilatkozott:

„Ilyen jó erővel és érzhangokkal nem lehet nem győzni, de ne higyjék azért, hogy önök győztek, mert a karmester győzött. Sok karmestert láttam mióta a zenészet terén foglalkozom, de még ilyet, mint az önök karmestere nem láttam, Ő rendkivül öntudatos müvészettel vezényelte a dalárdát s minden legkisebb mozdulata okadatolva volt és határozott czéllal birt."

Éljen Hitessy Lajos, a debreczeni dalárda karmestere!!

Külföld.

A montenegrói határ rendezése.

A montenegrói határ rendezését sürgető jegyzékre szerdán nyujtotta át Abeddin pasa a választ a konstantinápolyi nagykövéteknek A porta kijelenti, hogy teljesiteni kivánja a hatalmak kivánságát és átadja Montenegrónak Dulcignot. Minthogy azonban e hó 24-én lejár a hatalmak által kiszabott határidő, több heti halasztást kér. A porta föntartja fenségi jogát e kérdés rendezéseig, hogy elejét vegye az idegen beavatkozásnak. Végre elmondja a porta, hogy ha nem adják meg neki a hatalmak a halasztást és Montenegro, a hatalmak támogatásával, erőszakkal akarja elfoglalni Dulcignot, a porta nem vehet részt semmi ilyen vállalatban.

Oroszország keleti hadjáraton.

Beavatott körökből hallatszik, hogy Oroszország nagyobb csapatokat von össze a birodalom déli részén. Attól félnek, hogy Oroszország még ez évben keleti hadjáratra készül. A bolgár mozgalom, azt hiszik, szeptember 10-én Sándor napján fog kitörni.

Az orosz-chinai viszálkodás vége.

Az „Agence russe" konstatálja az orosz és a chinai kormány kibékülési hajlamait; az utóbbi ép most rendezte kielégitő alakban Chinában élő orosz alattvalók több rendbeli ügyeit. Az orosz czár fogadta kihalgatáson Tseng khinai követet.

Vidék.

H. Böszörmény augusztus 23.

Tekintetes szerkesztő ur!

Régen nem hallott róluuk becses lapjai során az olvasó közönség semmit pedig dalárda estélyek, ifjusági bál mint jótékonyczélu előadások a fürdő kertben kedélyes mulatságok s tánczvigalmak tartattak. Zárkozott közönyösséggel sujtandó az ifjuság mely jó irányu küzdelmes s fáradságos tetteit regisztrálni késik.

A nagyszerü templom és torony épitetés szépen előre haladt, a toronytetőt már kifaragták az ácsok, a templom nagyrészben be van bádogozva, a kakas a lelki éberség példázója kész, a belehelyezendő emlékirat olvasható.

Mai napon tartotta beszámoló beszédét az országgyülési képviselő Dr. Bódogh Albert ur. Érdekesen igyekezett volna czáfolni Jókainak a kanizsai választókhoz tartott beszédét; mesterkélt frázisokat használt a végre hogy a választókat mulattassa. Egyebekben beszéde minden kifogáson felül álló lett volna, ha utitársa Csanádi Sándor ur hazaárulással, csalással, szellemileigázásával, a haza polgárainak corruptiójával, adóemeléssel, adóbehajtási sarczolásokkal stb. nem vádolja a többség kormányát. Bocskai katonáinak utódai, — mondá — kiknek ősei a vallási és polgári szabadságért véröket ontották, nem foghatá fel miért nem függetlenségiek mindannyian? Egyébiránt az érdemes követ urakat Czincz Ignácz és Goldhammer Albert urak fogadták.

r. l.

Az árviz.

— A Duna áradása. —

A Duna vizállása a főváros alatt egy állapotban van; Bécstől Váczig apadást jeleznek s igy szakértők állitása szerint e szokatlan időben beállott vizveszély a mai nap folyamán elveszti veszélyes jellegét. Budujlak, Ó Budán s a Margitszigeten a lefolyt éjjel nem minden izgatottság nélkül várták a más nap ébredését, mert tartani lehetett, hogy komolyabb veszély fog beállani. A főváros mérnöki hivatala, mely elejétől kezdve nem nagy jelentőséget tulajdonitott a Duna magas vizállásának, a budaujlaki és ó-budaiak nagyobb megnyugtatására több rendbeli óvintézkedést tett a főváros ama részein melyek — istennek hála — feleslegeseknek mutatkoztak.

— A Tisza áradása. —

Csongrádról irják: Az árviz ismét meg-

A „Debreczeni Ellenőr" tárczája

A tenger titkai.

Novella Commettant Oszkartól.

Francziából forditotta: **Békesi Ida.**

(Folytatás.)

— Hogyan van apám? — kérdém a nőre egy fürkésző tekintetetett vetve.

— Nagyon beteg uram!

— Maga engem ámit — felelém kétségbeesve, — apám meghalt!

A nő anélkül, hogy felelt volna lesüté szemeit.

Midőn ez áldot gazdátlan hajlékot viszontláttam, könnyezésem zokogásban tört ki. De mellőzöm a további részleteket, mik tiz év lefolyása után is fájdalmasan hatnak reám.. Haldókolva, egy végrendelet kiséretében — melyben összes kis vagyonát nekem hagyományozá, — egy nekem kézbesitendő lepecsételt iratot hagyott hátra. Ezen iratban — melynek minden egyes betüje mélyen az emlékezetembe vésődött — értésemre adá a borzasztó valót. Addig mig élt, e szeretett férfi, kedves és szent kötelességének tartá eredetemet eltitkolni: és rossz-ul esett volna bevallani, hogy nem vagyok tulajdon fia. Utólsó óráját közeledni érzé s azt hitte, hogy elővigyázatosan cselekszik, ha mindent megvall.

Óh Isten! miért nem vitte-e titkot magával a sirba?!.. Azon hitben, hogy egy becsületes ember fia vagyok — kit erényeiért általánosan becsülnek — büszkének s boldognak éreztem magam. Azon percztől fogva azonban egy nehezen leküzdhető, kétséges, bizonytalan félelem vett erőt rajtam: és buskomorságom néha még álmom közepete is üldözött. Ha tengerész nem volnék s ha életemben az Oceán folytonos veszélyei nem szolgálhatnának foglalkozásul; ugy érzem, hogy elmém szüntelen e kérdéssel foglalkozva, hogy ki lehet apám? és ki anyám? a megzavarodásig csigázná tul magát. Gyakran történik, hogy akaratom ellenére s erőlködéseim daczára — ezen eredménytelen eszméket elüzni — születésemre vonatkozólag a legkegyetlenebb föltevéseket gondolom ki. Igen gyakran azt hiszem, hogy én a bün ölén fogantam!

— Ez nem valószinü, — mondá a braziliai — mert ez esetben — ha igaz az mi a regényekben a szindarabokban áll — ön egy álarczos személy által szabályszerüleg egy tetemes nyugdijat kapott volna; és...

— Csend legyen már! — kiáltá barátja — a braziliait durván fasitva meg: — ne szakassza féibe a kapitányt.

Máskor meg — folytatá a kapitány — kinos képzelődéssel — a börtönök s bagnók lakói között keresem szüleimet. Ha e rémeszme hatalmába kerit; mindig kétségbe esem.... Még mi több! Ha képzeletem ilyen, s ehez hasonló agyrémeket szülve — föltételez — a higgadt józan ész rendesen elveti. Minden azon gondolatra utal, miszerint szüleim, a szigetre hajózva; gonosztevők által lettek meggyilkolva kik vagyonukat akarták elrabolni és kik engem zsenge korom miatt kiméltek meg....

Ah! szivesen adnék életemből tiz évet, ha ezt illetőleg megtudhatnám a valót: ez áldozatot szivesen hoznám. — A bünösök kutatására szentelném egész életemet. Megboszszulnám meggyilkolt apámat s szerencsétlen anyámat.

— Ezen érzelmet nagyon átérzém magam is — mondá egy utazó.

— Ilyen az én történetem asszonyom, — mondá a kapitány, a liszaboni nőhöz fordulva, — ilyen az én történetem, mit ön ismerni kivánt.

— Annyi bizonyos — felelé Calkanhó asszony, — hogy ez egyike a legérdekeseb beknek.

— Ugyebár, hogy igazam volt eleinte, midőn mondám, hogy ugy kezdődik, mintegy regény Camoéns vagy Abichel Cervantestől?

— Igen felelé Carvalho Franciskó, csakhogy regényeknek van kibonyolodása, de az én élettörténetemnek nincs.

— Ki tudja — mondá a braziliai — a véletlen nagyon gyakran a regényirók legügyesbike lehet, hogy megszerzi ön számára a végbonyolodást, mit oly hőn kiván.

— Nem remélhetem, felelé a kapitány Azt elvárva, ime itt van már a reggelizés órája, — mondá zsebórájára tekintve — és azt. hiszem, hogy ez mindenki által szivesen látott vendég lesz.

— Igen, — felelé a braziliai — ezen madeira nagyon fölgerjeszté az étvágyamat és ha az ember a nap feljöttével kel fel...

— Hallgass már — kiáltá barátja — a braziliai gyomrára egy jó nagyot csapva.

— Ugyan mért vágsz szavamba?

— Azért!

— De mégis?

— Mert az nem igaz, nem igaz!

— Hogyan! nem igaz, hogy a madeira étvágyamat gerjesztő föl?!

— Ön nem tudok róla semmit.

— Mirevaló hát akkor megvitatni?

— Nem erről beszélek én.

— De hát voltaképen miről beszélsz?

— Semmiről!

— Vigyen el az ördög!

— Legyen a föld könnyü poraid felett!

E pillanatban a vendéglős jött fel, a fedélzetet a biddal összekötő lépcsőn.

— Kapitány ur! a reggeli föl van tálalva — mondá.

— Uraim s hölgyeim! — mondá ez utóbbi — ne hagyunk magunkra várakoztatni. Erre karját ajánlá Calkanhó asszonyságnak. Az utasok ugyanezt tevék a többi nőknek, aztán mindnyájan lementek az étterembe, mely még a legpompásabb vitorlás hajón is egyszersmind társalgási termül szokott szolgálni. A teriték leszedése, vagy föltevése képezi az egyedüli különbséget.

A hidon áthaladva — mely nem volt a fedélzet módjára sátrak által árnyalva — Calkanhó asszony védőleg tartá kezét szemei elé, a nap hő sugarai ellen, mondván:

— Istenem, mily forrón süt ma reggel a nap.

— Az igaz, — mondá a braziliai — hanem én már ezt azon pillanatban láttam előre, midőn...

Barátja nagyot ütött a vállára és ezzel röviden ketté vágta az elkezdett mondatot. —

— Valóban kedves barátom — szólt a braziliai, hirtelen barátjához fordulva vissza, te néha hallatlan tréfákat engedsz meg magadnak. Most is ostobaságot müveltél!

— Mit akarsz barátom? én már egyszer ilyen vagyok; akár bánod: akár nem!

(Folyt. köv.)

Több kiállításnál kitüntetett

ijesztette a Tisza mentét — nemcsak, de tetemes károkat is okozott, a mennyiben a mélyebben álló helyeken a takarmányt részint fűben, részint vontatókban, sőt még lekaszált rendekben is elvitte s megrontotta. Azonban f. hó 21-én már Csongrád és Szeged között megállott a viz áradása s tán tetemesebb kár nélkül megszabadulhatnak a községek.

A Bartók-Verhovay botrány.

Budapest, 1880. aug. 23.

A Bartók-Verhovay-affaire ma került volna tárgyalás elé a járásbiróság előtt, minthogy azonban Verhovai Gyula jelenleg nincs a fővárosban s a megidézést idejekorán meg sem kaphatta, a tárgyalást elhalasztották a jövő hó 15-ére. A tárgyalást azért is el kellett halasztani, mert a rendőrségnél fölvett jegyzőkönyvekben Verhovay is vádlottként szerepel, pedig Verhovay, mint országgyülési képviselő, csak mentelmi jogának felfüggesztése esetén vonható felelősségre.

A járásbiróság tehát visszaküldte a jegyzőkönyveőet a rendőrséghez kipuhatolandó, hogy nem tévedés-e az, miszerint a jegyzőkönyvekben mind Bartók Lajos, mind Verhovay panaszosképen szerepel, bár Bartók kijelentette, hogy ő csak Verhovay vádjával szemben védi magát, de panaszt nem emel.

Hir szerint az egész esetről Péchy Tamás, a képviselőház elnöke is jelentést tétetett magának.

Napi hirek.

— **Éljen a debreczeni dalárda!** Ma délután fél négy órakor érkeztek meg győztes dalráink. Már kora délután nagyszámu szebbnél szebb közönség sereglett ki a vasuti indóházhoz, ugy hogy a vonat megérkeztéig a kitüntetett dalárokat üdvözlő néptömeg ezerekre ment. A vonat 19 perczet késett s a közönség lázas izgatottsággal várta a vonat megérkeztét. Végre csengettek s erre az egyenruhában kivonult tüzoltói zenekar rázendítette a Rákóczyt s három mozsár ágyu dördült el. A néptömeg óriási éljenzésben tört ki, s ágaskodva leste a kiszállókat. A debreczeni piros pántlikás dalárok élükön az elnökkel diszitve koszoruk és virágcsokrok egész halmazával, mellükön a dalárjelvények tarka diszével kiszáltak a kocsikból s fényes zászlóik alatt csoportosulva a néptömeg nagy lelkesedését és éljen kiáltásait kalap emelgetéssel köszönték meg. A zászlón egy babérkoszoru is diszelgett, melynek hosszu szép fehér szalagjain kék betükkel eszavakkalvoltak felirva: „K. Papp Miklósné Szabó Pepi." — A debreczeni dalároknak 1880. aug. 21. — A zene megszüntével gróf Vay Dániel ur az ünnepélyes hangulattól áthatott érzéssel a következő szép szavakkal üdvözölte a győzőket:

Kedves testvérek!

Szerencsés vagyok Debreczen városa össz értelmiségének nevében első mondani Isten hozottat!

Századunk! az emberiség közmüvelődésében, a haladásnak nagy korszaka!

A komoly tudományok vivmányaikkal, felfedezéseikkel, a földnépeinek javára, számtani biztonsággal hóditanak! A müvészetek pedig, lélek és szivnemesitő — diadal utjokban — feltartóztathatlanul előre haladnak!!

Jól esik jelenteni, miként fajunk a kettős culturharczban, közmüvelődési képességének, naponként fényes bizonyságát szolgáltatja.

Tudósaink Európai elösmerésnek örvendenek! — A müvészetnek magyar apostolai (hogy csak keveset emlitsek Petőfi, Munkácsy, Zichy, és a zenekirályok Liszt és Joachim) fényt árasztanak hazánkra.

És nagyjaink hóditásai után — lelkesitő valahányszor — a jelenleg divatozó társulati szövetkezés után — a mieink sikerét észlelhetjük; ez okból természetes ha ma Debreczen népe — hévvel öleli keblére: városunk dal és zeneegyletének — a kolozsvári nemes versenytérről pályakoszoruzottan megtérő tagjait.

Városunkra diszt hozó daláraink! A hazának és Debreczennek dicsőségére mindig előbbre törve, sokáig éljetek!

E szép beszédet gyakran félbeszakitotta a néptömeg lelkes éljenzése.

Erre a dalárda érdemes elnöke Lengyel Imre feleit emelkedett hangon köszönve a debreczeni közönség érdeklődését s magával hozva Kolozsvár közönségének meleg üdvözletét. — Kért a debreczeni érdeklődő nagy közönséget, hogy öket szeretetében és pártfogásában továbbra is megtartsa.

Ezután megindult a menet, mialatt a mozsár ágyuk dörgő hangjai hasitották a levegőt. Az impozáns menet előtt a tüzoltók és Oláh Józsi zenekara játszottak. Az ut a vasuti idóháztól egész a zenedéig, valóságos diadalmenet volt. Az embertömeg, mely a dalárokat kisérte nem szünt meg éljenezni s különösen az egylet jeles karnagyát Hitessy Lajost éltették nagy lelkesedéssel. A piaczon egyes házak homlokzatát lobogók diszitették és a házak ablakaiban várakozó női közönség ezrivel szórta a virágokat és koszorukat. Valóságos virágzápor kisérte őket. — A menet a zenede helyiségében ért véget, hova a dalárok zászlóik alatt vonultak.

A dalárokkal városunkba érkezett Engesszer Mátyás hires zeneszerző tiszteletére ma a „Hungária"-ban valószinüleg bankett rendeztetik.

— **Minő lesz a szeptember hónap?** Metereologusaink körében az a nézet uralkodik, hogy ez évi igen nedves augusztus havára annál szárazabb s melegebb szeptember fog következni. Már augusztus végén a keleti szelek az esőzést szüntetik, mig szeptemeerben a barometert több vonallal fölemelik. A száraz időbe való átmenetel mindazonáltal heves időjárással fog történni.

— **A reformátusok** debreczeni főiskolájának akadémiai tanszakaiban az 1880/81 iskolai évre a felvétel, beigtatás szeptember 8 első napján történik, 9 kén az előadások megkezdetnek. A pót és javitóvizsgák szeptember 4 en, az alap és államvizsgák pedig szeptember 6 és az ezt követő napokon fognak megtartatni. Az alap és államvizsgák tránti folyamodványok szeptember 2 d. e. 10 óráig benyujtandók az akadémiai igazgatósághoz.

— **Dalárdánk** tagjai sürgönyileg lettek felkérve, hogy jövő vasárnap a lövölde helyiségben hangversenyt rendezzenek. A táviratnak valószinüleg engedni fognak s igy a jövő vasárnap lesz alkalmunk hallani őket.

— **Az uj rövid** virginai szivarok ma érkeztek meg a helybeli nagy **trafikba** s ma már ott 3 krajczárjával kaphatók is voltak. — Ugy látszik, hogy a szivarozók örülnek neki mert ugyancsak nagy keletnek örvend.

— **Két jó házból** való tanuló fiu teljes ellátásban részesülhet egy helybeli izráel előkelőbb családnál. Felvilágositást nyujt a szerkesztőség.

— **Hugó Viktor kutyája** — megszünt éini. Ez az állat ugyanaz, mely nyakravalóján a következő verssel járkált:

Vezessen haza engem, ha meglel bárki más
Foglalkozásom: eb, uram: Hugó, nevem: tanács.

A jó állat 17 éves korában dült ki és a gurenseyi hazból ki nem mozdult. Venségében morgós volt, minek állitólag nevét is köszönheté. Sirkövével, akármelyik ember is beérhetné, olyan szép.

— **A lipcsei szinházan** történt közelebb ez a furcsa eset. A legiljabb hadnagy cimü bohózatot adták; s a szász király és királyné elmentek az előadásra. A második felvonásban egy torna-jelenet fordul elő, melyet azonban a királyné iránti tulságba vitt figyelemből kihagytak. Felvonás után a király hivatja a polgármestert. — Ugy emlékszem, — szólt, — hogy e felvonásban egy kitünő jelenet van, melyet most csodálatosan nem láttam. — Felség! felelt a polgármester — e jelenetet a királyné iránti tekintetből tátor voltam kihagyatni. — Ön tehát azt hiszi, hogy a királyné sohasem látott tornagyakorlatot Intézkedjék, hogy a kihagyott jelenet a következő felvonásban előjöjjön. S a fejedelmi dramaturg parancsa szent, a harmadik felvonásban csakugyan tornáztak. Hogy a jelenet sehogyse illett a felvonás keretébe, azon senki sem akadt fenn.

— **Meglőtte, puska nélkül.** Rimaszombatban közelébb a „Betyár kendője" került szinre. Tudvalevőleg a darab végén a betyár künn meglövi magát, csakhogy e szerep személyesitőjének kezébe adott pisztoly most az egyszer csütörtököt mondott; de neki mégis meg kell ölni magát, ezt tehát késsel tette meg. Ezt aztán Thaliának egy nagy reményü papja igy jelentette: Meglőtte volna magát, de késsel szurta meg. — Ez a jelenet volt a leghatásosabb.

— **A pozsonyi német szinház** ügye nem a legjobban áll. Arról ugyan még nincsen szó, hogy az ősi koronázó városban állandóan magyar szinház legyen, de a német szinház már odajutott, hogy kezdi magát otthon nem érezni Pozsonyban. Az igazgató egyáltalán nem képes kötelességeit teljesiteni, mert az előadásra nem járnak s jövedelme nincsen. A város községi testülete legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy a szinház igazgatója, ha három nap alatt kötelezettségeinek eleget nem tesz, a szinház bérletétől elesik.

— **Pénzverő bandát** fogtak el Szolnokon. A banda hamis ezüst forintosokat gyártott. A szolnoki pénzverő többi buntársait pedig Budapesten fogták el. A mintát fehérföldből (gypsz) készitették Tisza-Földváron Bese ázában. Miután az első minta igen jól sikerült, pakfongbádog lemezt, horganyt, spiat-ot és egy drb ezüst egy forintost összeolvasztván, a mintába öntötték s ekként augusztus 7-től 15-ig 125 db hamisitványt készitettek.

— **Huszonnégy apácza.** Vasárnap reggel 6½ órakor a temesvári belvárosi plébániatemplomban 24 apácza tette le hét évre a fogadalmat, mely alkalommal a szertartást Németh József felszentelt püspök végezte fényes segédlettel. Megragadó volt a pillanat, midőn a fiatal apáczák fejére a koszorukat feltették, melyeket később a fekete fátyol váltott fel. A szertartáson számosan jelentek meg az ájtatos nézők is.

— **Öngyilkos vallási őrjöngésből.** Vasárnap este egyik budai fürdőbe egy körülbelől 60—65 éves nő ment fürdés végett. Miután a nő egy óránál tovább benn maradt s a szobában semmi nesz sem volt hallható, rosszat sejtve, a bezárt ajtót felfeszitették. Ott benn megdöbbentő látvány tárult a belépők szemei elé. A nő tiszta fehér, derekához szoritott ingben, tiszta fehér harisnyákban, teljes hajékkel ujján jegygyürüvel és fülében függőkkel, kezeit összetéve s szemeit áhitattal égfelé emelve térdelt a mellig érő vizben megmeredve, megholtan. A szerencsétlen nőt azonnal a szent János-kórházba szállitották, a hol dr. Kovács ker. orvos azon körülményekből itélve, melyek közt a nőt megtalálták, azt következteti, hogy a nő vallási őrjöngésből öngyilkossággal vetet véget életének. Kiléte nem volt megtudható.

— **Magyar lovak** Majna-Frankfurtbun. A Majna-Frankfurtban vasárnap lefolyt lóversenyen ismét magyar lovak győztek. A Luizaverseny 3000 márkáját Blaskovics Miklós „Bálvány"-a, a „Wäldchen preis" 7000 márkáját pedig 8 ló közül Zichy Béla gróf „Elemér"je nyerte el.

— **A fogfájás hazája.** Némely országnak meg vannak a maga nemzeti betegségei, az angolnál a spleen, a németnél a csömör, az amerikaiaknál, az Egyesült államokban a fogfájás. Ez államokban nem kevesebb mint 12,000 fogorvos lakik és mindegyik viruló üzletnek örvend. Évenkint fogtömésre (plombálás) fél tonna (10 mázsa) legtisztább aranyat használnak fel, minek ára egy fel milió dollár vagy 1 millió 100,000 forint, azonkivül négy annyi platinát és ezüstöt használnak fel. Évenkint az Egyesült államokban há om millió hamis fog kél el. Egy franczia tudós kiszámitotta, hogy három század mulva az összes forgalomba levő arany az Egyesült államok temetőibe lesz elásva. A fennebbi számitásból kisül, hogy az északamerikai lakosság hatodrésze évenkint kénytelen fogait hamis fogak által helyettesiteni.

Közgazdaság.

A hordók tisztitása.

Zürichi konzulunk több oldalról figyelmeztetve lett, hogy a magyarországi borok gyakran oly hordókban küldetnek ki oda, a melyekben azelőtt fuch-innal festett borok tartattak és igy a hordón megmaradt a fuchsin nyoma. E figyelmeztetést a konzul közlé a keresk. miniszteriummal, ajánlván, hogy a hordók savakkal, legczélszerübben pedig kénsavval tisztittassanak s csak azután küldessenek külföldre fris bortartalommal. A keresk. miniszter gondoskodott róla, hogy e hasznos figyelmeztetés boros gazdánknak tudomására jusson.

Felelős szerkesztő: **Kutasi Imre.**
Főszerkesztő: **Vértesi Arnold.**

4708/1880.

Árlejtési hirdetmény.

Szabad kir. Debreczen város által épitendő „Arany-bika" czimü szálloda némely munkáira megtartott versenytárgyalás eredménye elfogadható nem lévén az alábbi munkálatokra f. é. augusztus 30-án délelőtt 10 órakor a városház nagytermében, irásbeli zártajánlatoknak is elfogadása mellett, nyilvános szóbeli árlejtés tartatik. Az irásbeli zártajánlatok a szóbeli árlejtés megkezdéséig a költségvetési összegnek megfelelő 5% bánatpénzzel ellátva, a mely készpénz, vagy elfogadható értékpapir lehet, a polgármesteri hivatalhoz benyujtandók, melyekben világosan kiteendő, hogy ajánlkozó a terveket és feltételeket ismeri s ez utóbbiaknak magát aláveti. Az ajánlott összeg számokkal és betükkel világosan kiirandó. — Ezen irásbeli zártajánlatok a szóbeli árlejtés befejezte után azonnal nyilvánosan fel fognak bontatni.

A terv, költségvetés és az épitési feltételek a mérnöki hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők, mely feltételeket a szóbeli árlejtésen résztvenni kivánók, az árlejtés alkalmával aláirni tartoznak, ugyan ők kötelesek lévén ugyanakkor a fentebb már érintett bánatpénzt is letenni.

Az árlejtésre kiteendő munkák következőleg vannak költségvetésileg előirányozva:

1. Kőmives munka anyaggal együtt . . . . . 86,581 frt 95 kr.
2. Ácsmunka részben anyagokkal együtt . . . 12,061 frt 25 kr.
3. A bádogos munka anyagokkal együtt . . . . 7044 frt 20 kr.

A városi tanács fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok közül azt fogadhassa el, a melyet legelőnyösebbnek tart.

Ezen versenytárgyalásban való részvételre az illetők tisztelettel meghivatnak.

Kelt Debreczenben, 1880. aug. 21.

A városi tanács.

303. 2—3.

Minden eddigi világtárlaton és orsz. kiállitáson.

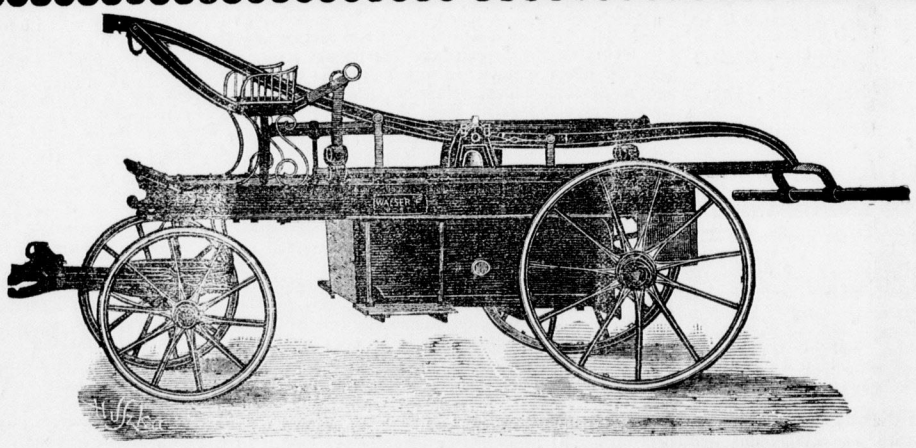

A legnagyobb dijakkal kitüntetve.

Az első magyar gép- és tüzoltószer-gyár, harang- és érczöntőde.

VALSER FERENCZ

Budapest, Rottenbiller-utcza 66.

ajánlja gyárának korunk igényeinek megfelelően berendezett **vizmüvi** osztályát az **árvizmentesitő társulatok,** a megyei és magánmernök urak, **gőzmalom** és gyártulajdonosok

a megyei és városi közhatóságok és a gazdaközönség b. figyelmébe.

A szivattyu-gyár készit

árvizmentseitő, körfutó, bányaszivattyukat, házi és gazdasági kutakat,

vállalkozik gyapjumosodák, vizvezetékek, gőz- és zuhanyfürdők berendezésére és minden vizmüvi munkálatokra.

A gyár készitményeiért teljes jótállást vállal.

Kivánatra költségvetések és képes ár-lapok di mentesen bocsáttatnak rendelkezésre.

SCHWARZ M.

FÉRFI DIVAT-ÜZLET

kistemplom-bazár 5. sz. a.

A n. é. közönségnek tudomására hozom, hogy a **jelen idényre** üzletemet dusan felszereltem és különösen ajánlom a következő cikkeket:

Férfi felöltők	10 frttól 18 frtig.
„ szövet-öltönyök	12 frttól 22 frtig.
Fiu felöltők	7 frttól 10 frtig.
„ öltönyök	3 frttól 10 frtig.

Továbbá a már megérkezett uj divatu

ŐSZI FÉRFI- és GYERMEK-KALAPOK.

(Gyermekkalapok 90 krtól kezdve, férfi kalapok 2 frttól kezdve.)

OXFORD-INGEK 6 minőségben ára	1 frttól 3.25 krig.
PLAIDEK	à 5 frt 50 kr.
GUMMI KÖPENYEK	à 10 frt 50 kr.

NYAKKENDŐK, VÁSZON- és SELYEM-ZSEBKENDŐK.

GALLÉROK és KÉZELŐK igen jutányos árban!

Végül ajánlom: **Angol és franczia illatszereimet** és mindennemü uti eszközeimet. 285 3—?

KIS-TEMPLOM-BAZÁR 5. sz. a.

CSABAI TERMÉNYZSÁKOK,

bornyomó zsákok, lópokróczok

nagy választékban és igen **jutányos áron** kaphatók

(289 5—6.) **KUNZ JÓZSEF és Társánál**

kis-templom-bazár.

Dr. Schmidt főtörzsorvos

FÜL-OLAJA

Napról-napra szaporodnak a valóban kigyógyultak nyilvános elismerő és köszönő iratai! Hasonlóul a t cz. orvos urak is folyvást és ismételve utalnak a dr. Schmidt G.-féle fül-olaj fényes hatására, miként ujabban dr. Hammerschmid megyei főorvos urnak következő levele igazolja:

Van szerencsém tudomására adni, hogy az Öntől nyert „valódi" dr. Schmidt G.-féle fülolaj fülbetegeimnél, kik **fülzugásban, fülszakgatásban, időleges süketségben és nagymérvü nehézhallásban szenvedtek, mint leghathatósabb gyógyszer igazolta magát!** Kiterjedt orvosi gyakorlatomban ezenul is minden fülbajban szenvedőnek rendelni fogom, és nem mulaszthatom el, ezen kitünő hatásu szert a fent megnevezett bajokban szenvedő minden betegnek ajánlani.

Zsolna, 1880 március 5.

Dr. HAMMERSCHMIDT,
m. kir. honvéd-főorvos és megyei orvos.

Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és orvostudor

fül-olaja

elmulasztja, illetőleg megyógyitja az **időleges süketséget, fülgyuladást, fülszakgatást, fülfolyást,** meg régi legmakacsabb esetekben is. **A kellemetlen fülzugástés kisebb mérvü nehézhallást, azonnal elmulasztja, miként ezer és ezer eredeti bizonyitvány tanusitja.**

Egy üveg ára, használati utasitással együtt 2 frt.

Óvás! Csak akkor valódi, ha minden üvegen és a vörös papirboritékon az itt látható védjegy rajta van. Különben a gyártmány utánzás. Tehát elővigyázat a vételnél.

Ezenkivül minden palaczkon üvegöntésben a központi biz zomanyos (Jakobi Th. Hamburgban) czégjegye szemlélhető és minden üveg nyomattal ellátott ón burokkal van bezárva.

„Ober-Stabsarzt und Physikus Dr. Schmidt"

Egyedül kapható valódi minőségben **a főraktárban.** Debreczenben **Dr. Rothschnek V. Emil** gyógyszertárában.

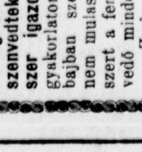

Haszonbérbe adandó.

A székelyhidi uradalom részéről haszonbérbe fog adatni nyilvános árverés utján f. é. szeptember hó 15-én az urad. irodában 3 egymást követő évekre, és ugyan:

A Kereki uradalmi regále-jog f. évi november hó 1-étől.

A székelyhidi vásárvám-jog 1881 évi április 1-étől; ugyanakkor 10% bánatpénzzel elátott zárt ajánlatok is elfogadtatnak. A feltételek a számtartói hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Valovics,
urad. számtartó.

302. 2—3.

Makk-eladás.

A székelyhidi uradalom tulajdonához tartozó, székelyhidi, kis-kereki, védi, harasztí, albisi és kereszturi erdőségekben termett makk f. é. augusztus 31-én délelőtt Székelyhidon az uradalmi irodában nyilvános árverésen fog eladatni.

Fichtner Gyula,
erdőmester.

(298)

Debreczen, nyomatott kiadó-tulajdonos Kutasi Imre könyvnyomdájában. 1880.